

DIFFERENTIËREN - hogere orde denkvaardigheden voor leerlingen & hogere orde docentvaardigheden voor docenten BEELDENDE KUNST IN DE 20e en 21e EEUW

Deze opdracht is erop gericht leerlingen te leren differentiëren. Zij moeten aan de hand van de kernconcepten van het modernisme en het postmodernisme/massacultuur in de 20ste eeuw, beeldende kunstwerken indelen in een aantal stromingen: modernisme, pop art, minimalisme, conceptuele kunst, postmodernisme en hedendaagse kunst. Daarbij vallen minimalisme en conceptuele kunst niet onder de exameneisen van kunst algemeen, en is niet alle hedendaagse kunst nog te scharen onder het concept van het postmodernisme. Deze opdracht vergt daarom een hoog niveau qua kunsthistorisch inzicht. Het niveau is voor docenten en leerlingen zelf in te schatten doordat er vier 'levels' in de vier opdrachten te bereiken zijn. Bij deze levels zijn de stadia van de kunsthistorische waardering/waarneming van Bullot & Reber (2013) als uitgangspunt genomen.

Ontwikkeld door	Marie-Thérèse van de Kamp
Onderwerp	Kunst Algemeen/tehatex – beeldende kunst in de 20e en 21e eeuw
Tijdsduur	50 minuten of 2 x 50 minuten
Doelstellingen	• Leerlingen kunnen beeldende kunstwerken visueel en kunsthistorisch analyseren (vorm, voorstelling, functie, context) • Leerlingen kunnen onderscheid maken tussen stromingen: modernisme, pop art, minimalisme, conceptuele kunst, postmodernisme, hedendaagse kunst • Leerlingen kunnen met weinig aanknopingspunten onderzoeken/checken of hun aannames kloppen
Leeractiviteiten	• kunst analyseren (differentiëren, organiseren, attribueren) • evalueren (checken, bekritisieren)
Onderbouwing	Kernconcepten toepassen bij Kunst Analyseren en Differentieren. • Actief kunst analyseren en daarbij onderscheidend vermogen ontwikkelen • Verdiepend inzicht in de kernconcepten van modernisme, postmodernisme en hedendaagse beeldende kunst ontwikkelen • Onderzoekend leren door met bronnen te verifiëren • Samenwerkend leren • Metacognitie ontwikkelen - inzicht in de eigen kennis over de concepten; inzicht in de

vaardigheid in het toepassen van concepten op concrete kunstvoorbeelden; inzicht in eigen misconcepties; inzicht in eigen onderzoeksvaardigheden - door uitwisselen met en feedback van anderen.

Beginsituatie

5 havo en 6 vwo (examentraining)

Voorbereiden

De docent zou zelf de opdracht goed moeten kunnen uitvoeren en moeten checken (bijvoorbeeld met behulp van Honour & Fleming, Algemene kunstgeschiedenis) of alle afbeeldingen in alle levels goed toe te wijzen zijn en daarmee een eigen antwoordmodel moeten ontwikkelen. Daarnaast kan de docent extra literatuur bestuderen zoals [het model van Bullot & Reber \(2013\)](#) en de niveaus in de waardering van kunst. Voor het goed kunnen begeleiden van de leerprocessen van de leerlingen is het nodig de verschillende leerniveaus en leeractiviteiten volgens [de herziene taxonomie van Bloom](#) te kunnen hanteren. Extra materiaal voor de docent is beschikbaar in de vorm van een [uitgeschreven tekst over de kernconcepten](#). Daarnaast moeten zowel het [overzicht](#) als alle [opdrachtkaartjes](#) in kleur gekopieerd worden voor de groepen leerlingen.

Eventueel:

Kernconcepten [modernisme](#), [postmodernisme/massacultuur](#), en [hedendaagse kunst](#) kopiëren

En de [beoordelingsmatrix voor kunstanalyse](#) gebruikt worden om feedback te geven

(peerfeedback door leerlingen aan elkaar of feedback door de docent).

Instrueren

- **Wat:** Jullie gaan in groepen van twee of drie leerlingen de kernconcepten van het modernisme en postmodernisme herhalen. Daarna lees je alle opdrachten door en start je samen met level 1, je werkt daarna door tot en met level 4.
- **Hoe:** Om de beurt voer je de opdracht uit en daarbij denk je hardop (je spreekt dus uit wat je doet maar ook waarom, dus hoe je het aanpakt om het op te lossen). Je noteert de cijfervolgorde op papier. Nadat je ieder 1 level gedaan hebt, geef je elkaar feedback en bespreek je wat goed ging en wat mogelijk nog niet goed ging. Je luistert daarbij goed naar elkaars aanpak en je bespreekt welke aanpak (waarom) het meest succesvol zou kunnen zijn. Dan kom je samen tot één antwoord voor de opdracht van level 1. De antwoorden mag je nog checken met behulp van bronnen (websites, boeken). De definitieve antwoorden laat je aan de docent zien en deze geeft feedback. Heb je level 1 voldoende gedaan, dan mag je door naar level 2. Je doet dan weer hetzelfde als bij level 1. Zo werk je verder tot en met level 4.
- **Waarom:** Je leert hierdoor heel genuanceerd te kijken naar voorstelling en vormgeving en je leert de kernconcepten van het modernisme en postmodernisme/massacultuur toepassen op voorbeelden. Ook op niet-typerende voorbeelden. Daardoor krijg je heel genuanceerd inzicht in wat je wel weet en wat je nog niet goed weet. Ook krijg je goed inzicht in of je een handige aanpak hanteert of dat je ergens denkfouten maakt.

Uitvoeren

De docent heeft een ondersteunende rol als leerlingen zelfstandig aan het werk zijn. Bij het controleren van de antwoorden moet een docent zowel op het proces (de aanpak die leerlingen hebben gebruikt) als de uitkomsten feedback geven. Deze feedback zou er niet op gericht moeten zijn dat de docent de juiste antwoorden aanreikt, maar dat de docent aangeeft wat

leerlingen in hun aanpak nog kunnen verbeteren om een goed antwoord te kunnen vinden. De docent zegt dus niets voor.

Nabespreken

- **Wat:** Heb je aan uitkomsten (per level) gevonden? Waarover twijfelen jullie nog? Waarover heb je feedback vragen aan de docent?
- **Hoe:** Hebben jullie het aangepakt? Wat hebben jullie van elkaars aanpak geleerd?
- **Waarom:** Wat ga je een volgende keer anders doen? hoe/ waarom? Wat heb je van deze opdracht precies geleerd? Wat moet je nog leren voor het examen?

Evaluatie

Criteria proces:

- De leerlingen werken actief en analyseren zeer nauwkeurig (level voor level), zij checken hun antwoorden nadat zij 1 level samen hebben afgerond voordat zij het aan de docent voorleggen.
- De leerlingen onderbouwen wat zij doen en waarom zij dat doen aan elkaar
- De leerlingen werken goed samen, luisteren en overleggen goed met elkaar

Criteria product:

- De leerlingen demonstreren dat zij hun kennis over de kernconcepten van modernisme, postmodernisme/ massacultuur actief en adequaat/correct toegepast hebben
- De leerlingen analyseren op een zo hoog mogelijk niveau (differentiëren, organiseren, attribueren)
- De leerlingen onderzoeken grondig, zij checken eerst zelf voordat zij vragen aan de docent stellen
- De leerlingen beargumenteren hun antwoorden en hun werkwijze

Vervolg

Indien het niveau nog niet toereikend is, kunnen bijvoorbeeld twee levels gedaan worden. Ook kan de les verspreid worden over twee lessen.

Varianten

De levels kunnen eerst individueel gedaan worden. Daarna kan de docent het klassikaal bespreken, waarbij de docent niet voorzegt maar vooral leerlingen met elkaar laat overleggen hoe zij tot een goed antwoord kunnen komen en waarom bepaalde antwoorden goed of niet goed zijn.

Werkmateriaal

[Opdrachtkaartjes](#) in kleur kopiëren

Eventueel:

Kernconcepten [modernisme](#), [postmodernisme/massacultuur](#), en [hedendaagse kunst](#) kopiëren

En de [beoordelingsmatrix voor kunstanalyse](#) gebruikt worden om feedback te geven (peerfeedback door leerlingen aan elkaar of feedback door de docent).